

Δίκτυο Σχολείων Υποστήριξης της Φιλαναγνωσίας

Όνομα εκπαιδευτικού: Γεώργιος Φιλίππου

Στοιχεία επικοινωνίας: email: giorgosphilippou26@gmail.com

Σχολείο: Τσίρειο Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού ΙΑ' (Κ.Α')

Στοιχεία επικοινωνίας:email: dim-lemesos11-ka-lem@schools.ac.cy **τηλ.:** 25692670

Τίτλος Δράσης

««Δεν Ξεχνώ»: Θυμάμαι, μαθαίνω και δημιουργώ για την Κύπρο»

Στόχος που εξυπηρετείται

- Ανάπτυξη αναγνωστικής κουλτούρας στο σχολείο.
- Κατανόηση ιστορικών γεγονότων μέσα από την προοπτική του ανθρώπου και του παιδιού.
- Έκφραση συναισθημάτων μέσα από δημιουργικές τεχνικές (εικαστικά – κατασκευές).
- Ενίσχυση της συλλογικής μνήμης και του σεβασμού στην ιστορική εμπειρία του κυπριακού ελληνισμού.

Άξονας αποτελεσματικότητας προγράμματος φιλαναγνωσίας με τον οποίο συνδέεται η δράση

- Κουλτούρα του σχολείου
- Αξιοποίηση της λογοτεχνίας πέρα από το γλωσσικό μάθημα

Περιγραφή Δράσης

Στο πλαίσιο της φιλαναγνωσίας και του μαθήματος των Ελληνικών οργανώσαμε στο σχολείο μια βιωματική δράση αφιερωμένη στην τουρκική εισβολή στην Κύπρο και το διαχρονικό σύνθημα «Δεν ξεχνώ». Η δράση στόχευε στην καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, της ιστορικής μνήμης και της δημιουργικής έκφρασης των παιδιών, μέσω της λογοτεχνίας.

Αξιοποιήθηκαν κυρίως δύο λογοτεχνικά έργα της σύγχρονης κυπριακής λογοτεχνίας που αγγίζουν με ευαισθησία το θέμα του ξεριζωμού και της απώλειας:

- **«Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ»** της Μαρίνας Μιχαηλίδου - Καδή: Η Σαβέλ, ένα παιδί πρόσφυγας, αναγκάζεται μέσα σε μια μέρα να εγκαταλείψει το σπίτι της και ό,τι αγαπάει, ταξιδεύοντας στην άλλη χώρα. Το μόνο που κατάφερε να πάρει μαζί της είναι ένα κόκκινο φόρεμα, δώρο της γιαγιάς της, τον μοναδικό συναισθηματικό πλούτο που της δίνει ασφάλεια. Η ιστορία περιγράφει το ταξίδι της, αλλά κυρίως τονίζει πως η πραγματική πρόκληση δεν είναι μόνο η απώλεια και το ταξίδι, αλλά η ένταξη στον νέο τόπο. Επίσης τονίζεται πόσο σημαντική είναι η υποδοχή από την κοινωνία. Το κόκκινο φόρεμα συμβολίζει τη σύνδεση με τη ρίζα, τη μνήμη και την ασφάλεια. Είναι ένα αντικείμενο που κρατάει τη Σαβέλ ψυχικά δεμένη με το παρελθόν. Η αφήγηση θέτει στο επίκεντρο την προσφυγιά μέσα από τα μάτια ενός παιδιού. Επικεντρώνεται περισσότερο στη συνέχεια της ιστορίας: την ένταξη, την

αποδοχή και τη ζωή μετά το ταξίδι.

- **«Όνειρα στην άμμο»** της Πάμελας Αναστασίου Παπαϊακώβου: Κεντρικοί χαρακτήρες: ο Τεύκρος και η Κωνσταντία, που χτίζουν με χρυσή άμμο ένα κάστρο στην όμορφη πόλη τους. Το χτίσιμο του κάστρου αντιστοιχεί στην ανέγερση μιας ζωής γεμάτης ελπίδα, αλλά η καταστροφή του δηλώνει τη βίαιη εισβολή και κατοχή μίας πόλης, συγκεκριμένα της Αμμοχώστου μετά το 1974 Ψυχολογική προσέγγιση: Το βιβλίο αποτυπώνει τη μετάβαση από τη χαρά στην απελπισία καθώς καταστρέφεται το έργο των παιδιών, αλλά τελικά οδηγεί σε μια ανατάραξη: αυτή της ελπίδας ότι κάποια μέρα «θα γίνουν και πάλι κυρίαρχοι του τόπου τους» Το κάστρο από άμμο αντιπροσωπεύει τη φευγαλέα ασφάλεια και αν και έχει ιστορικό υπόβαθρο δεν κάνει ρητές αναφορές σε ιστορικά γεγονότα. Το έργο αποδίδει δύσκολα θέματα (εισβολή, ξενιτιά, απώλεια) μέσα από απλή, όμως ρεαλιστική και συνάμα φανταστική, παιδική ματιά.

Αφού διαβάσαμε και επεξεργαστήκαμε τα δύο έργα στην τάξη, ακολούθησε συζήτηση με στόχο τη σύνδεση του λογοτεχνικού κειμένου με ιστορικά γεγονότα. Μέσα από ερωτήσεις και αναστοχασμό, τα παιδιά μίλησαν για την έννοια της προσφυγιάς, της πατρίδας, της μνήμης και της ειρήνης.

Στη συνέχεια, οι μαθητές/μαθήτριες κλήθηκαν να δημιουργήσουν εικαστικές κατασκευές, εμπνευσμένες από τα σύμβολα και τα νοήματα των βιβλίων:

- **Το κόκκινο φόρεμα** έγινε εικαστικό αντικείμενο – έργο τέχνης που αποτύπωνε συναισθήματα νοσταλγίας, απώλειας αλλά και περηφάνιας για τις ρίζες.
- Δημιουργήθηκαν **συλλογικές συνθέσεις** με θέματα όπως ο πόλεμος, η ειρήνη, η ελπίδα και η ανάγκη για επανένωση των λαών.

Η ανταπόκριση των παιδιών ήταν εντυπωσιακή. Μέσα από τη λογοτεχνία και τη δημιουργία, κατάφεραν να προσεγγίσουν ένα δύσκολο ιστορικό γεγονός με σεβασμό και βάθος, αναπτύσσοντας ταυτόχρονα κριτική σκέψη, συναισθηματική κατανόηση και ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες.

Η δράση ολοκληρώθηκε με παρουσίαση των κατασκευών στην τάξη και συζήτηση με τίτλο: *«Τι σημαίνει για μένα σήμερα το 'Δεν ξεχνώ'»*. Οι απαντήσεις των παιδιών ανέδειξαν την αξία της μνήμης, όχι ως βαρύ φορτίο, αλλά ως θεμέλιο για μια καλύτερη, ειρηνική συνύπαρξη.

Η δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει θεμέλιο για μελλοντικές δράσεις που θα ενώνουν τη λογοτεχνία, την Ιστορία και τις Τέχνες, σε έναν δημιουργικό διάλογο για το παρελθόν και το μέλλον.

Φωτογραφικό ή άλλο υλικό, π.χ. σύνδεσμοι, QR Codes, κλ.π

